

S. Sayısı : 102

Matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası ve Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/280)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/6370

16 - XII - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1881 sayılı Matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - XII - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabi mucibe

Elyevm tatbik mevkiinde bulunan Matbuat kanununun, gazete ve mecmualarda neşri memnu hususları tadad ve tasrih eden 35 nci maddesinin şumulü dairesine, bilhassa adliyece yapılmakta olan tahkikatın neticelenmesinden evvel, neşri mahzurları davet etmesi tabii bulunan hususlar idhal edilmiş bulunmaktadır.

Kanunun aynı maddesi, aksine hareket edenler hakkında cezaî hükümleri de ihtiva ettiğinden bu suretle ferdî haklar, mahzurlu neşriyata karşı emniyet altına alınmıştır.

Matbuat kanunu, ferdî hakların muhafaza ve vikayesi hususunda ihtiva ettiği bu sarahate mukabil, millî vahdet, emniyet ve ahengimize aykırı gelebilecek neşriyat için her hangi bir memnuiyeti ihtiva etmemekte bulunduğundan, bu gibi neşriyata ictisar edenler hakkında kanunî takibat icrası mümkün olamamaktadır. Son zamanlarda bazı gazete ve mecmualarımızda, millî hislerimizi inciden veya bu maksadla millî tarihi yanlış gösteren yazılarla memleketin emniyeti ile alâkadar meseleler üzerinde Hükümetçe, yapılmakta olan tahkikattan ve yine emniyetin teğmini bakımından alınan tedbirlerden bâhis yazılar çıktığı görülmüştür. Millî şuur ve hassasiyetimizle telifi gayri mümkün ve millî emniyetimiz bakımından büyük mahzurları aşikâr bulunan bu gibi yazıların neşrine meydan verilmemek üzere, zikri geçen kanun maddesine iki fıkra ilâvesi muvafık görülmüş ve bu maksadla bağlı kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Esas No. 1/280
Karar No. 11

25 - XII - 1939

Yüksek Reisliğe

1881 sayılı matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - XII - 1939 tarihinde Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 - XII - 1939 tarih ve 6/6270 numaralı tezkeresile Yüksek Reisliğe sunulan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Dahiliye vekilinin de huzuruna Encümenimizde tedkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin esbabı mucıbesi varid görülerek teklif edilen lâyiha aynen kabul edildi.

Bermucibi havale Adliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dahiliye E. Reisi Reis V. Bu M. M.
Çoruh Tokad
Atıf Tüzün Galib Pekel

Kâtib	Ankara	Antalya
Yozgad		
Z. Arkant	Hevzi Daldal	R. Kaplan
Antalya	Balıkesir	Balıkesir
T. Sökmen	S. Uzay	F. Tiritioğlu
Bingöl	Bursa	Çorum
Necmeddin Sahir	F. Güvendiren	İ. Kemal Alparsar
Erzurum	Erzurum	Kayseri
N. Elgün	Z. Soydemir	A. H. Kalaç
Konya	Kütahya	Malatya
Şevki Ergun	Sadri Ertem	Emrullah Barkan
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
Salise Abanozoğlu	S. Korkmaz	İ. E. Bozkurd

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 1/280
Karar No. 32

17 - IV - 1940

Yüksek Reisliğe

1881 sayılı matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 7 - XII - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Encümenimize havale ve tevdi buyurulmak üzere buna taallük eden dosya muhteviyatı Dahiliye vekilinin huzuruna tedkik ve müzakere olundu.

Encümeninde verilen izahata göre memleketin emniyetile alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan tahkikatın ve aynı mevzu etrafında ittihaz kılınan tedbirlerin katı bir safhaya intikalinden önce gazete sütunlarında intişarı bazı hallerde tahkikatın selâmetle cereyanına mâni teşkil etmekte ve alman tedbirlerin tesirini azaltmakta bulunmasına rağmen bu ka-

bıl neşriyatın Matbuat kanununun 35 nci maddesinde derpiş edilen memnuiyetler arasında yer almaması keyfiyetinin tatbikatta esaslı mahzurlar tevliid eylediği anlaşılımış ve Hükûmetin teklifi veçhile memleketin emniyetine taallük eden mesail hakkında yapılmakta olan tahkikattan veya memleket emniyeti bakımından alınan tedbirlerden ancak müsaade istihsalinden sonra bahsedilebilmesi ve bu memnuiyet hilâfına hareket edenlerin 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasile tecziyelerinin muvafık olacağına ittifakla karar verilmiştir. Hükûmet teklifinde yapılan tadil emniyet bakımından alınan tedbirler ibaresine maksad dahilinde vuzuh vermek için bir millî kelimesinin ilâvesine inhisar etmektedir.

Lâyiha'nın «J» fıkrası Millî hislerimizi inciten veya bu maksadla Millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenleri de aynı ceza ile cezalandırmaktadır. Bu fıkra mevzuuna giren fiillerin mahiyetleri itibarile «K» fıkrasına nazaran daha ağır bir suç teşkil ettikleri aşikârdır. Bu itibarla ceza müeyyidesinin arttırılması zarurî görülmüş ancak para cezasının hapis cezasına tahvili hakkında yapılan teklif yedi muhtelif reyeye karşı 10 rey ekseriyetle varid görülmemiştir. Çünkü incitmek kelimesile ifade edilmek istenen mefhum umumî ceza mevzuatımıza göre halen bir suç sayılmıyacak kadar hafif ve bu itibarla Ceza kanununun tahkir ve tezyif mefhumlarından çok değişik bir mahiyette telâkki edilmiş ve bu file böyle bir mahiyet verilmek arzusiledir ki para cezasile iktifa edilmesi ciheti iltizam olunmuştur. Bu fıkroda Hükümet teklifine nazaran yapılan değişiklik para cezasının arttırılması ve fıkranın adli muamelelerden bahseden 35 nci maddeden çıkarılarak mevzu ile daha alâkalı görülen 30 neu maddeye ilâvesi hususlarından ibarettir. Ancak her iki fıkra mevzuuna giren fiillere lâyhada gös-

terilen cezaların tertib ve tatbik edilebilmesi takib mevzuu olan suçlara ceza kanununda daha ağır bir cezanın tayin edilmemiş olması haline münhasırdır. Bu hususun mazbataya derci bilhassa 35 nci maddeye yapılan ilâvenin ceza kanununun 132, 133, 137 nci ve diğer alâkalı maddelerine hiç bir taallûku olmadığını tebarüz ettirmek bakımından faydalı addedilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	Zonguldak	Konya
M. Çağıl	Ş. Devrin	G. Gültekin
Antalya	Balıkesir	Bingöl
N. Aksöy	O. N. Burcu	F. Fikri
Bursa	Erzincan	Gaziantep
A. Akgüç	A. Fırat	Ö. A. Aksoy
Hatay	Kastamonu	Kayseri
H. Selçuk	A. Binkaya	R. Özsoy
Mardin	Rize	Rize
H. Menemencioglu	Dr. S. Dilemre	F. Sirmen
Sinob	Tokad	Trabzon
C. Atay	S. Atanç	F. A. Barutçu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1881 numaralı matbuat kanununun 35 nci maddesine aşağıdaki fıkralar ilâve edilmiştir :

J — Millî hislerimizi inciten veya bu maksadla millî tarihi yanlış gösteren yazılar memnudur.

K - Memleketin emniyeti ile alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan tahkikattan ve yine emniyet bakımından alınan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur.

Ancak bu tahkikatı yapmaya veya bu tedbirleri almağa salâhiyetli makam tarafından bu hususda müsaade verebilir.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Matbuat kanununun 35 nci maddesine iki fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1881 sayılı matbuat kanununun 30 ncu ve 35 nci maddelerini değiştiren kanun lâiyası

MADDE 1 — 1881 sayılı matbuat kanununun 30 ncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Millî hisleri inciten veya bu maksadla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenler elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Türk ceza kanununun 156 ncı maddesi sarahati haricinde kendilerine mevdu vazifenin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi azasından, İcra Vekilleri Heyetinden ve resmî heyetlerle Devlet memurlarından biri veya bir kaç hakıkında isim ve madde gösterilmeyerek mübhem ve suizanni davet edecek mahiyette mütecavizane yazı ve resimlerle Büyük Millet Meclisinin ve İcra Vekilleri Heyetinin ve resmî heyetlerle Devlet memurlarının veya bir kısmının şeref ve haysiyeti ihlâl olunursa üç aydan altı aya kadar hapis ve yüz liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 2 — 1881 sayılı matbuat kanununun 35 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

A - İddianamenin, son tahkikatın açılmasına müteallik kararın, bir cürme aid her hangi tahkikat evrakı ve vesikaların duruşmada okunmazdan evvel neşri memnudur. Ancak mahkemenin veya müddeiumuminin müsaadesile ve bütün gazetelere birden icrası lâzımgelen tebliğlerine tevfiikan bu vesikaların neşri caizdir.

B - İsbatı caiz olmayan söğme ve hakaret davasına aid zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen ve hulâsaten neşri dahi memnudur.

C - Mündericâtı umumî adab ve ahlâka dokunabilen tıbbî adli raporlarının da neşri yasaktır.

D - Muhakemesinin gizli olması kararlaştırılan dava zabıtlarının da mahkemenin müsaadesi olmadıkça neşri memnudur.

E - Ceza tahkikatı başladıktan sonra ilk tahkikat esnasında tahkikat hâkiminin muvafakatinin inzimamile ve hazırlık tahkikatı esnasında yalnız Cümhuriyet müddeiumumisinin emrile yapılmakta olan tahkikata ve adli muamelelere

Hi.

Da. E.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 7 - XII - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İ. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
	<i>R. Kradeniz</i>	<i>Muhlis Erkmən</i>
Mü. V.		Ti. V.
<i>A. Çetinkaya</i>		<i>N. Topçoğlu</i>

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükûmetin 3 ncü maddesin aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

müteallik havadislerin ve cürmü yapanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri menedilebilir.

Buna muhalefet ancak müddeiumuminin bu babdaki yazılı emrinin gazete veya mecmua idarehanesine tebliğinden itibaren bir suç olur ve yazan on liradan yüz liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

F - Neşri caiz eski bir ilâmın suiniyetle ve yeni bir hükmün kezalik suiniyetle tekrar neşir, söğme ve hakaret iddiasile takibat yapılmasına ve ceza verilmesine mâni değildir.

G - Memleketin emniyeti ile alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan tahkikattan ve yine memleket emniyeti bakımından alınan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur. Ancak bu tahkikatı yapmağa veya bu tedbirleri almağa salâhiyetli makam tarafından bu hususta müsaade verilebilir.

H - Mahmeke müzakerelerinin neşri memnudur.

İ - Bir ceza davasının başlamasından son hükmün verilmesine kadar hâkim ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında mütalea serdedilemez.

K - Gizli bakılmayan boşanma davalarında ancak:

1 - İki tarafın ve şahidlerin isimleri, sanatları ve adresleri;

2 - Mevzubahsolan ve karar verilen hukuki meselelerin kısaca izahı;

3 - Şahidlerin şahadetlerinin aynen olmamak şartile kısaca mevzuu;

4 - Hüküm fıkrası yazılabilir.

Bu madde hükümlerine muhalif hareket edenlerden yirmi liradan iki yüz liraya kadar para cezası alınır.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.